

**Міністерство освіти і науки України
Житомирський державний університет імені Івана Франка
Природничий факультет**

Кафедра екології та географії

Нестерчук І. К., Тарасова В. В., Ердей І. Г.

**ІНСТРУКТИВНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО ПРАКТИЧНИХ
ЗАНЯТЬ З ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ
«ОРГАНІЗАЦІЯ ЕКСКУРСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»**

**для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
усіх форм навчання освітньо-професійної програми «Туризм»**



Житомир 2025

УДК 338.48-32(072)

Рекомендовано до друку вченою радою Житомирського державного
університету імені Івана Франка
(протокол № 8 від 23 квітня 2025)

Рецензенти:

Ольга ЛЮБИЦЕВА – доктор географічних наук, професор кафедри
країнознавства та туризму, завідувач кафедри країнознавства та туризму
Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Станіслава ПАСЕКА – доктор економічних наук, професор кафедри
туризму і готельно-ресторанної справи, завідувач кафедри туризму і готельно-
ресторанної справи, Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького;

Світлана ПАВЛОВА – кандидат економічних наук, доцент кафедри
економіки, менеджменту, маркетингу та готельно-ресторанної справи
Житомирського державного університету імені Івана Франка.

Н 56 Нестерчук І. К., Тарасова В. В., Ердей І. Г. Інструктивно-методичні
матеріали до практичних занять з освітньої компоненти «Організація
екскурсійної діяльності». Житомир: Вид-во ЖДУ імені Івана Франка,
2025. 26 с.

В Інструктивно-методичних матеріалах до практичних занять «Організація
екскурсійної діяльності» подано тематику практичних занять здобувачів вищої
освіти при вивченні освітньої компоненти «Організація екскурсійної
діяльності». Крім того, методичне видання містить список рекомендованої
літератури, перелік питань до екзамену, тестові завдання для модульного
контролю.

Рекомендовано для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти усіх форм навчання освітньо-професійної програми «Туризм».

© Нестерчук І. К., 2025

© Тарасова В. В., 2025

© Ердей І. Г., 2025

© Житомирський державний університет імені Івана Франка,

УДК 338.48-32(072)

Н 56

ЗМІСТ

	ст.
Вступ.....	4
Практичне заняття №1 Історіогенез екскурсійної діяльності	5
Практичне заняття №2 Класифікація, ознаки та функції екскурсії.....	6
Практичне заняття №3 Організація та методика підготовки екскурсії.....	7
Практичне заняття №4 Технологічні етапи підготовки нової екскурсії.....	8
Практичне заняття №5 Професійна майстерність екскурсовода.....	9
Практичне заняття №6 Особливості проведення екскурсій в музеях.....	10
Практичне заняття № 7 Проведення власної екскурсії.....	11
Практичне заняття №8 Сучасний стан та тенденції регіонального розвитку ринку екскурсійних послуг.....	12
Питання до екзамену з освітньої компоненти «Організація екскурсійної діяльності».....	14
Тестовий модульний контроль освітньої компоненти «організація екскурсійної діяльності».....	16
2. Оцінювання.....	22
3. Рекомендована література.....	23

ВСТУП

Програма вивчення освітньої компоненти «Організація екскурсійної діяльності» для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти відповідає освітньо-професійній програмі «Туризм».

Програма освітньої компоненти складається з таких модулів: Модуль І. Становлення та розвиток екскурсійної діяльності. Модуль ІІ. Теоретико-методологічні особливості формування та проведення екскурсій.

Мета вивчення освітньої компоненти: формування у здобувачів теоретичних, професійних знань і практичних навичок, що дадуть їм змогу самостійно організовувати й планувати екскурсійну діяльність, розробляти й проводити екскурсії, здійснювати екскурсійне обслуговування.

Основними завданнями вивчення освітньої компоненти є:

- розкриття витоків екскурсійної справи, особливосте вітчизняного екскурсоводства на всіх етапах розвитку, аналіз сучасного стану, перспективи розвитку екскурсійної діяльності;
- вивчення теоретичних основ екскурсійної справи: сутності екскурсії, її основних ознак і функцій, класифікації екскурсії, формування екскурсійної тематики, застосування елементів педагогіки, психології, логіки в екскурсіях;
- опрацювання питань технології створення нової екскурсії, особливостей застосування методичних прийомів показу і розповіді; вивчення шляхів удосконалення професійної майстерності екскурсоводів, забезпечення якості екскурсійних послуг.

Зміст методичного видання відповідає навчальній програмі підготовки першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, освітньої програми «Туризм». Інструктивно-методичні матеріали містять інструктивно-методичні розробки до проведення практичних робіт з нормативної освітньої компоненти «Організація екскурсійної діяльності». Дані методичні рекомендації сприятимуть ефективній організації практичних занять здобувачів освіти з курсу «Організація екскурсійної діяльності»; кращому засвоєнню здобувачами навчального матеріалу; формуванню в них відповідних фахових компетентностей та програмних результатів навчання.

Модуль I. Становлення та розвиток екскурсійної діяльності.



Практичне заняття №1 Історіогенез екскурсійної діяльності.

Мета: провести наукометричний аналіз джерел щодо зародження екскурсійної діяльності, проаналізувати теретичний конструк тверджень «екскурсія», «екскурсанти», «екскурсовод», «історія», «культура етносів».

Завдання 1: Опрцювати фундаментальні наукові джереле зарубіжної та вітчизняної академічної спільноти та внести до таблиці (до 5 визначень).

Літературні та інтернет-джерел (українські та іноземні)

Визначення терміну	Зміст визначення	Джерело/бібліографічний опис
«екскурсія»		
1.		
2.		
3.		
...		
«екскурсанти»		
1.		
2.		
3.		
...		
«екскурсовод»		
1.		
2.		
3.		
...		
«історія»		
1.		
2.		
3.		
...		
«культура етносів».		
1.		
2.		
3.		
...		

Завдання 2: Підготувати реферат на тему: «Екскурсійна діяльність як спосіб залучення туристів у регіон».

Завдання 3: Підготувати есе «Як почати планувати шкільну екскурсію?».

Рекомендована література:

1. Abdullah Ü. ChatGPT-4 for Hospitality: Implications. Journal of Tourism & Gastronomy Studies. 2023. 11(3). P. 1727-1743. <https://doi.org/10.21325/jotags.2023.1263>
2. Biswas S. Potential use of CHATGPT in global warming. Annals of biomedical engineering. 2023. 51(6). P. 1126-1127. <https://doi.org/10.1007/s10439-023-03171-8>
3. Çolak O. The Impact of Artificial Intelligence on the Employment Structure of the Tourism Industry: An Interview with ChatGPT. İktisadi İdari ve Siyasal Araştırmalar Dergisi. 2023. 8(22). P. 919-939. <https://doi.org/10.25204/iktisad.1347642>
4. Demir Ş., Demir M. Professionals' perspectives on ChatGPT in the tourism industry: Does it inspire awe or concern? Journal of Tourism Theory and Research. 2023. 9(2). P. 61-76. <https://doi.org/10.24288/jttr.1313481>



Практичне заняття №2

Класифікація, ознаки та функції екскурсії

Мета: вивчити та засвоїти класифікацію, ознаки та функції екскурсії.

Завдання 1: Підготувати презентацію на тему: «Оцінка ризику для місцевих екскурсій (не включаючи пригодницькі заходи)».

Завдання 2: Створити та заповнити «Реєстр ризиків екскурсій».

Рекомендована література:

1. Національна туристична організація України. URL: <http://www.ntoukraine.org/> (дата звернення 25.02.2025).
2. Асоціація індустрії гостинності України: URL: <https://aigu.org.ua/analitika/> (дата звернення: 25.02.2025).
3. ГО «Всеукраїнська асоціація гідів». URL: <https://uaguides.com/> (дата звернення 26.02.2025).
4. Організація екскурсійної діяльності : навч. посіб. / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; уклад. Л. А. Слатвінська. – Умань : Візаві, 2022. – 205 с.
5. Українська асоціація туристичних агенцій. URL: <https://uata.com.ua/> (дата звернення 25.02.2025).

6. Український культурний фонд. URL: <https://ucf.in.ua/> (дата звернення 25.02.2025).



Практичне заняття №3

Організація та методика підготовки екскурсії

Мета: вивчити та засвоїти організацію та методику підготовки екскурсії.

Завдання 1: Підготувати презентацію на тему: «Сучасні види екскурсійної діяльності».

Завдання 2: Підготувати презентацію на тему: «Організація групових та екскурсійних турів в готелі».

Завдання 3: Відвідування тематичної екскурсії групою та проведення аналізу (на прикладі Національний музей космонавтики імені Сергія Павловича Корольова, Житомирського обласного літературного музею, Житомирського обласного краєзнавчого музею).

Завдання 4: Підготувати презентацію на тему: «Сучасні види екскурсійної діяльності».

Рекомендована література:

1. Всеукраїнська асоціація гідів. URL: <https://uaguides.com> (дата звернення 05.02.2025).
2. Грабар Н. Г. Віртуальні екскурсії, вебквести, ком'юніті: навчаємось, навчаємо, співтворимо. URL: https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/15709/1/virtualni_ekskursii_vebkvesty_kom_iuniti.pdf (дата звернення: 20.02.2025).
3. «Кожен музей важливий»: нові культурні інституції, що відкрилися під час війни. URL: <https://suspilne.media/378101-kozen-muzej-vazlivij-novikulturni-institucii-so-vidkrilisa-pid-cas-vijni/>. (дата звернення 15.02.2025).
4. Космічна історія Житомира: музеї, пам'ятки, вулиці та особистості. URL: <https://suspilne.media/zhytomyr/724156-kosmicna-istoria-zitomira-muzei-pamatki-vulici-ta-osobistosti/> (дата звернення 18.02.2025).
5. Проценко А. О., Сокол Т. Г. Інноваційні форми екскурсійного продукту як сучасний тренд розвитку туризму. Держава, регіони, 57 підприємництво: інформаційні, суспільно-правові, соціально-економічні аспекти розвитку : тези доповідей V Міжнародної конференції (Київ, 07 грудня 2023 р.). Київ : Університет «КРОК», 2023. URL: <https://conf.krok.edu.ua/SRE/SRE2023/paper/view/1745> (дата звернення 7.05.2024)
6. Чернишова Т. М. Організація екскурсійної діяльності : навчальний посібник. Житомир : Поліський національний університет, 2022. 160 с.

7. Google Expeditions. URL: https://www.classvr.com/googleexpeditions/?ppc_keyword=google%20expedition&gad_source=1&gclid=Cj0KCQjwwMqvBhCtARIsAIXsZpYGkgIII097R63ZE71_Qt5looLObPbXreG5QDFN7mNRiVe3MRI5o80aAqcDEALw_wcB (дата звернення: 20.02.2025).
8. PocketGuide Audio Travel Guide. URL: <https://play.google.com/store/apps/details?hl=ru&id=hu.pocketguide&pli=1> (дата звернення: 20.02.2025).



Практичне заняття №4 Технологічні етапи підготовки нової екскурсії

Мета: вивчити та засвоїти технологічні етапи підготовки нової екскурсії.

Завдання 1: Підготувати презентацію на тему: «Методика підготовки екскурсії».

Завдання 2: Розробити та оформити технологічну карту тематичної екскурсії м. Житомир.

Завдання 3: Відвідування тематичної екскурсії м. Житомир групою та проведення аналізу (знайомство з туристичними агенціями «Патріот» та «На валізах», «SAVI TRAVEL» міжнародним туристичним оператором.).

Завдання 4: Навчитися заповнювати договір на екскурсійне обслуговування.

Завдання 5: Скласти «Портфель екскурсорова».

Завдання 6: Вивчити та розробити ситуаційні задачі згідно «Правил туристсько-екскурсійного обслуговування на автобусних маршрутах і турах».

Завдання 7: Підготувати Список джерел на відповідну тему екскурсії.

Завдання 8: Розробити контрольний текст тематичної екскурсії.

Рекомендована література:

1. Все про туризм. Туристична бібліотека. URL: https://tourlib.net/books_ukr/vt_dod1.htm (дата звернення: 20.02.2025).
2. Космічна історія Житомира: музеї, пам'ятки, вулиці та особистості. URL: <https://suspilne.media/zhytomyr/724156-kosmicna-istoria-zitomira-muzei-pamatki-vulici-ta-osobistosti/> (дата звернення 18.02.2025).
3. «На валізах» туристична агенція. URL: <http://navalizah.com.ua/> (дата звернення 18.02.2025).
4. «Патріот» туристична агенція. URL: <https://patriot.zt.ua/> (дата звернення 18.02.2025).
5. Сабол Д. М. Психологічні аспекти підготовки екскурсів та лекторів шкільних музеїв. URL:

https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/3364/1/D_Sabol_KK_2010_22_IPPO
(дата звернення 22.02.2025)

6. Сокол Т. Г. Використання методу проєктів у викладанні предмету «Організація екскурсійної діяльності». Держава, регіони, підприємництво: інформаційні, суспільно-правові, соціально-економічні аспекти розвитку : тези доповідей V Міжнародної конференції (Київ, 7 грудня 2023 р.). Київ : Університет «КРОК», 2023. URL: <https://conf.krok.edu.ua/SRE/SRE2023/paper/view/1595> (дата звернення 18.02.2025).
7. Торяник В. М., Хрідочкін А. В., Джинджоян В. В. Екскурсологія : підручник. За заг. ред. доктора юридичних наук, професора В. О. Негодченка. Дніпро : ДТУ, 2022. 370 с.
8. Томчук А. Новітні форми популяризації музейних колекцій в Україні в період пандемії COVID-19 Актуальні питання музеєзнавства, пам'яткознавства : тези доповідей Всеукр. наук.-практ. інт.-конф. (Мукачево, 31 березня 2023 р.) Мукачево : РВВ МДУ, 2023. С. 24.
9. Космічна історія Житомира: музеї, пам'ятки, вулиці та особистості. URL: <https://suspilne.media/zhytomyr/724156-kosmicna-istoria-zitomira-muzei-pamatki-vulici-ta-osobistosti/> (дата звернення 18.02.2025).



Практичне заняття №5

Професійна майстерність екскурсовода

Мета: оволодіти навичками проведення екскурсій та засвоїти професійні якості притаманні професії екскурсовода.

Завдання 1: Написати рецензію на методичну розробку екскурсії екскурсовода (після відвідування запланованої тематичної екскурсії: «По сторінках повісті В. Г. Короленка «Діти підземелля» – **Літературно-меморіальний музей В. Г. Короленка**»; Тематична екскурсія по виставці «Традиційне ткацтво та вишивка Житомирщини кін. XIX-XX ст.» – **Житомирський обласний краєзнавчий музей**).

Завдання 2: Розробити зразкову інструкцію екскурсовода.

Завдання 3: Написати есе на тему: «Стандарти щодо шкільних екскурсій потрібно робити обов'язковими чи ні?».

Завдання 4: Підготувати кваліфікаційні вимоги для екскурсовода.

Завдання 5: Підготувати кваліфікаційні вимоги для гід-переклада.

Завдання 6: Ознайомитися та опрацювати «Інструкцію щодо організації та проведення екскурсій і подорожей з учнівською та студентською молоддю».

Рекомендована література:

1. 2MKIP продовжує фіксувати воєнні злочини росіян проти культурної спадщини. URL: <https://mkip.gov.ua/news/7195.html>. (дата звернення 22.02.2025).
2. Сабол Д. М. Психологічні аспекти підготовки екскурсоводів та лекторів шкільних музеїв. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/3364/1/D_Sabol_KK_2010_22_IPPO (дата звернення 22.02.2025).
3. Щербакова Н. О. Особливості проведення екскурсій в сучасних умовах як інструмент популяризації культурної спадщини. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/scherbakova.htm (дата звернення 22.02.2025).
4. UkraineInvestr. URL: <https://ukraineinvest.gov.ua/uk/industries/tourism/> (дата звернення 25.02.2025).
5. UkraineNow. URL: <https://ukraine.ua/> (дата звернення 25.02.2025).
6. «Visit Ukraine in the future»: українські готелі в гарячих точках просять світ про підтримку. URL: <https://visitukraine.today/uk/blog/214/visit-ukraine-in-the-future-ukrainski-goteli-v-garyacix-tockax-prosyat-svit-pro-pidtrimku> (дата звернення 25.02.2025).



Практичне заняття №6

Особливості проведення екскурсій в музеях

Мета: оволодіти навичками проведення екскурсій в музеях.

Завдання 1: Заповнити картку № об'єкту природознавчої екскурсії в музеї (музей обирається у довільній формі).

Завдання 2: Підготувати презентацію на тему: «Віртуальні тури для музеїв».

Рекомендована література:

1. 5 Key Features and Benefits of Virtual Tours for Museums. URL: <https://vermontvirtualtours.com/blog/f/5-key-features-and-benefits-of-virtual-tours-for-museums> (дата звернення 25.02.2025).
2. 10 Easy Ways to Make your Guided Tours More Interactive. URL: <https://thinkingmuseum.com/2021/10/27/10-easy-ways-to-make-your-guided-tours-more-interactive/> (дата звернення 25.02.2025).
3. How to Enhance Your Museum Experience with Guided Tours. URL: <https://community.triblive.com/articles/How-to-Enhance-Your-Museum-Experience-with-Guided-Tours> (дата звернення 25.02.2025).
4. Syakier, W.A.; Hanafiah, M.H. Tour Guide Performances, Tourist Satisfaction and Behavioural Intentions: A Study on Tours in Kuala Lumpur City Centre. *J. Qual. Assur. Hosp. Tour.* 2021, 23, 597–614.

5. Reimagining Museum Tours: How Creatives are Transforming the Museum Experience. URL: <https://www.museumnext.com/article/reimagining-museum-tours-with-creatives/>(дата звернення 25.02.2025).



Практичне заняття 7

Проведення власної екскурсії

Мета: розробити та провести власну екскурсію.

Завдання 1: Вибрати цілі, завдання та тему екскурсії.

Завдання 2: Опрацювати джерельну базу, включаючи інтернет-джерела, архівні документи, музейні експонати.

Завдання 3: Здійснити відбір та вивчення екскурсійних об'єктів.

Завдання 4: Скласти маршрут екскурсії та провести обхід чи об'їзд.

Завдання 5: Підготувати контрольний текст екскурсії.

Завдання 6: Укомплектувати «портфель екскурсовода».

Завдання 7: Визначити методичні прийоми та техніки проведення екскурсії.

Завдання 8: Скласти технологічну карту, індивідуальний текст, захистити та затвердити екскурсію.

Рекомендована література:

1. Чорнобаївка та звільнена Зона відчуження - незвичні екскурсії пропонують у час війни URL: https://gazeta.ua/articles/culture/_cornobayivka-ta-zvilnena-zonavidchuzhennya-nezvichni-ekskursiyi-proponuyut-u-chas-vijni/ (26.02.2025).

2. Як виглядає туризм під час війни. URL: https://zaxid.net/statti_tag50974 (25.02.2025).

3. Italia-Da-Discover. URL: <https://www.italiadascoprire.net> (дата звернення: 26.02.2025).

4. StudyUA. URL: <https://study.ua/uk/> (дата звернення 25.02.2025).

5. Tourism services – Travel agencies and tour operators – Terminology: EN13809:2003. 2022.URL: <https://standards.iteh.ai/catalog/standards/> (дата звернення 28.02.2025).

6. Ukrainian American Cultural Center. URL: <https://uaccnj.org/> 52 (дата звернення 25.02.2025).

7. Ukrainian American Youth Association. URL: <https://cym.org/en/us/about-cym-usa/> (дата звернення 25.02.2025).

8. Ukrainian Culture Center. URL: <https://www.speakua.com/> (дата звернення 25.02.2025).

9. Ukrainian Language Center. URL: <https://www.speakua.com/>(дата звернення 25.02.2025).

10. UkraineInvest. URL: <https://ukraineinvest.gov.ua/uk/industries/tourism/> (дата звернення 25.02.2025).



Практичне заняття №8

Сучасний стан та тенденції регіонального розвитку ринку екскурсійних послуг

Мета: провести аналіз сучасного стану та тенденцій регіонального розвитку ринку екскурсійних послуг.

Завдання 1: Провести аналіз Стратегій розвитку туризму в територіальних громадах Житомирської області та вказати на стратегічні напрямки розвитку туризму.

Завдання 2: Провести SWOT-аналіз розвитку туризму на прикладі, обраної територіальної громади Житомирської області.

1. Білокоровицька громада. Житомирська область, Коростенський район. URL: <https://bilokorovycka-gromada.gov.ua/proces-rozrobki-strategii-rozvitku-bilokorovickoi-silskoi-ob%E2%80%99ednanoi-teritorialnoi-gromadi-na-period-do-2027-roku-09-33-21-06-03-2019/> (дата звернення 04.03.2025).

2. Державна служба статистики України. Обсяг реалізованих послуг за видами економічної діяльності. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 04.03.2025).

3. Новогуйвинська громада. Житомирська область, Житомирський район. URL: <https://novoguyvynske-miskrada.gov.ua/strategiya-rozvitku-gromadi-16-22-56-16-05-2024/> (дата звернення 04.03.2025).

4. План заходів на 2024-2027 роки з реалізації стратегії розвитку Житомирської області на період до 2027 року. URL: <https://oda.zht.gov.ua/wp-content/uploads/2023/12/Plan-zahodiv-na-2024-2027-roky-z-realizatsiyi-Strategiyi-rozvytku-Zhytomyrskoyi-oblasti-na-period-do-2027-roku.pdf> (дата звернення 04.03.2025).

5. Про затвердження міської цільової програми «Програма розвитку туризму Житомирської міської об'єднаної територіальної громади на 2022 – 2024 роки». URL: https://zt-rada.gov.ua/?doc_id=34543 (дата звернення 04.03.2025).

6. Про курорти: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2027-14#Text> (дата звернення: 10.03.2025).

7. Про туризм: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 10.03.2025).

8. Розпорядження Кабінету Міністрів України Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2027 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2017-%D1%80#Text> (дата звернення: 10.03.2025).

9. Стратегія розвитку малинської міської територіальної громади до 2027 року. URL: https://malyn-rada.gov.ua/sites/default/files/photo/strategiya_malyn_13-01-2024.pdf (дата звернення 04.03.2025).

10. Українська природоохоронна група (UNCG). «Рятуємо природу у дні війни разом!» 2022. URL: <https://uncg.org.ua/44-najtsinnishykh-prirodnykh-teritorij-ukrainy-okhopleni-vijnoiu> (дата звернення: 10.03.2025).

11. Черняхівська громада. Житомирський район, Житомирська область. URL: <https://chernyahirvska-gromada.gov.ua/strategiya-rozvitku-gromadi-15-09-13-17-05-2021/> (дата звернення 04.03.2025).

12. Ярунська громада. Житомирська область, Звягельський район. URL: <https://yarunska-gromada.gov.ua/> (дата звернення 04.03.2025).

ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ З ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ «ОРГАНІЗАЦІЯ ЕКСКУРСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

1. Екскурсійна справа та її складові.
2. Поняття та види екскурсійних послуг туристських підприємств.
3. Форми організації екскурсійного обслуговування на туристсько-екскурсійних підприємствах.
4. Шляхова екскурсійна інформація.
5. Суб'єкти ринку екскурсійних послуг та їх діяльність.
6. Функціональні напрями роботи з організації надання екскурсійних послуг на туристському підприємстві.
7. Екскурсійний маркетинг.
8. Формування асортименту екскурсійних послуг.
9. Місце екскурсійної діяльності в індустрії туризму.
10. Суб'єкти екскурсійної діяльності.
11. Туристичний гід – функції, завдання вимоги до нього.
12. Інформація та пропаганда як складові екскурсійно-інформаційної роботи з туристами, вимоги до них.
13. Сутність та ознаки екскурсійного методу.
14. Особливості екскурсійного методу.
15. Співвідношення показу, розповіді й руху в екскурсії.
16. Наочність к екскурсії.
17. Комплексний характер сприйняття екскурсійного матеріалу.
18. Взаємодія гйда-екскурсовода, об'єктів екскурсії та екскурсантів.
19. Класифікація екскурсій за змістом.
20. Класифікація екскурсій за місцем проведення та засобом пересування.
21. Культура мовлення екскурсовода.
22. Класифікація екскурсій за формою проведення.
23. Прийоми активізації уваги екскурсантів.
24. Ідея, мета, завдання екскурсії.
25. Тема і назва екскурсії.
26. Підбір екскурсійної тематики.
27. Класифікація екскурсійних об'єктів за змістом і місцем в екскурсії.
28. Типологія екскурсійних об'єктів.
29. Принципи підбору екскурсійних об'єктів.
30. Контрольний та індивідуальний тексти екскурсії, їх структура.
31. Наочність в екскурсії.

32. Особливості розробки екскурсійного маршруту.
33. Завдання обходу екскурсійного маршруту.
34. Прийоми показу в екскурсії.
35. Прийоми розповіді в екскурсії.
36. Прийоми руху в екскурсії.
37. Особливі прийоми в екскурсії.
38. Техніка проведення екскурсії.
39. Етапи просування екскурсій.
40. Особисті сайти екскурсоводів.
41. Рекламні буклети і афіші в рекламі екскурсійного продукту.
42. Просування екскурсій через Інформаційно-туристичні центри.
43. Сайти які просувають послуги екскурсоводів.
44. Розробка аудіоекскурсії як просування екскурсоводом своїх послуг.
45. Робота з рекламою в екскурсійних бюро.
46. Класифікаційні ознаки екскурсій, їх розгорнута характеристика.
47. Основні ознаки екскурсії.
48. Додаткові ознаки для різних видів екскурсій.
49. Класифікація екскурсій.
50. Види екскурсій.
51. Екскурсії за тематикою.
52. Екскурсії за складом учасників.
53. Екскурсії за місцем проведення.
54. Екскурсії за способом пересування.
55. Екскурсії за тривалістю.
56. Екскурсії за формою проведення.
57. Класифікація екскурсій за основними ознаками: за складом учасників, за тривалістю, за засобом пересування, за тематикою, за місцем проведення, за формою проведення.
58. Класифікація екскурсій по тематиці: історичні, виробничі, літературні, мистецтвознавчі, архітектурно-містобудівні, природознавчі, релігійні.
59. Вимоги до екскурсовода.
60. Складові професійної майстерності екскурсовода.
61. Особистість екскурсовода.
62. Вміння і навички екскурсовода.
63. Ораторське мистецтво екскурсовода.
64. Мова жестів та рухів екскурсовода.
65. Невербальні засоби комунікації, їх роль в спілкуванні екскурсовода з групою.
66. Підготовка екскурсовода до проведення екскурсії.
67. Одяг екскурсовода. Технічні навички екскурсовода.
68. Комунікабельність екскурсовода.
69. Складові культури мовлення екскурсовода.
70. Емоційність екскурсовода при проведенні екскурсії.
71. Спеціалізація екскурсовода.
72. Сучасна маркетингова модель (профіль) екскурсовода.
73. Шляхи підвищення професійної майстерності екскурсовода.
74. Історія екскурсійної справи.
75. Види туристсько-екскурсійних організацій.
76. Діяльність Асоціації екскурсоводів України.
77. Нормативно-правова база екскурсійної діяльності.
78. Положення про порядок видачі дозволів на право здійснення туристичного супроводу фахівцям туристичного супроводу та внесених в нього Кваліфікаційних вимог до екскурсоводів.
79. Характеристика нормативно-правових і програмних документів загальнодержавного рівня, які регулюють екскурсійну діяльність.

80. Характеристика існуючих систем державного регулювання туристсько-екскурсійної діяльності у різних країнах світу.
81. Сертифікація екскурсійної діяльності у туризмі.
82. Ліцензування й податкове регулювання екскурсійно-туристичної діяльності.
83. Які основні шляхи вдосконалення екскурсійної методики?
84. Основні вимоги до формулювання назви екскурсії.
85. Логічні переходи в екскурсії їх види та призначення.
86. Що таке методична розробка екскурсії, її призначення?
87. Особливості проведення тематичних і оглядових екскурсій.
88. Особливості проведення пізнавальних екскурсій.
89. Особливості проведення тематичних екскурсій.
90. Дитячі екскурсії.
91. Специфіка проведення дорослих екскурсій.
92. Особливості проведення історичних екскурсій.
93. Особливості проведення літературних екскурсій.
94. Автобусні екскурсії.
95. Зародження екскурсійної діяльності в Україні.
96. Краєзнавчі екскурсійні подорожі.
97. Організація екскурсійної діяльності молодіжно-патріотичними організаціями на початку ХХ ст.
98. Сучасний стан екскурсійної справи в Україні та Світі.
99. Типи та профілі музеїв.
100. Становлення та розвиток музейної справи.
101. Екскурсійно-виставкова діяльність музеїв. Категорії музеїв України.
102. Музейна екскурсія як складова частина програми екскурсійного обслуговування.
103. Відвідання музею як складова частина екскурсії.
104. Особливості проведення екскурсій в музеях.
105. Основні методичні прийоми проведення музейних екскурсій.
106. Поняття «екскурсійний маршрут».
107. Види екскурсійних маршрутів.
108. Загальні принципи організації екскурсійних подорожей.
109. Визначення екскурсійного навантаження під час відвідування туристичних об'єктів.
110. Природні об'єкти в екскурсіях.
111. Історичні об'єкти в екскурсіях.
112. Культурні об'єкти в екскурсіях.
113. Загальні принципи організації екскурсійних подорожей.
114. Визначення екскурсійного навантаження під час відвідування туристичних об'єктів.
115. Вміння і навички екскурсовода.
116. Технічні навички екскурсовода.
117. Професійна майстерність екскурсовода.
118. Експозиційно-виставкова складова музейних екскурсій.
119. Природно-ресурсний потенціал екскурсійної діяльності в регіонах України.
120. Шляхи активізації підприємницької діяльності у сфері екскурсійних послуг.
121. Назвіть основні схеми функціональних напрямів роботи туристсько-екскурсійного підприємства.
122. Яка роль екскурсійної практики розвитку екскурсійної діяльності?
123. Що таке екскурсійне бюро?
124. Вимоги щодо умов показу під час екскурсії.
125. Послідовність показу під час екскурсії.
126. Методичні прийоми розповіді.
127. Процес реалізації принципу наочності.
128. Процес реалізації процесу науковості в екскурсії.
129. Основні компоненти чуттєвого пізнання екскурсантів.

130. Ознаки методичного прийому локалізації подій.
131. Індивідуальні здібності екскурсовода.
132. Педагогічний такт екскурсовода як особистості.
133. Доброзичливість і самовладання екскурсовода.
134. Використання нейтралізуючих фраз у спілкуванні з екскурсантами.
135. Уміння організувати групу й керувати нею; роль інтуїції в роботі екскурсовода.
136. Творчий аспект діяльності екскурсовода.
137. Поліпшення методичної документації проведення екскурсії.
138. Встановлення та збереження контакту екскурсовода й екскурсантів протягом всієї екскурсії.
139. Роль самоосвіти екскурсовода.
140. Віртуальні екскурсії для іноземних туристів, як досягнення в галузі інформаційних технологій.
141. Вимоги до здійснення віртуальної екскурсії для іноземних туристів.
142. Складання віртуальних турів.
143. Використання віртуальних турів у в'їзному туризмі.
144. Віртуальні 3D екскурсії.
145. «Петля якості» туристських послуг.
146. Розвиток інформаційних технологій в сфері туристських послуг.
147. Мовний етикет екскурсовода.
148. Культура поведінки екскурсовода, шляхи її формування.
149. Які найрозповсюджені помилки екскурсовода?
150. Чи існують нетрадиційні методичні прийоми показу та розповіді?

ТЕСТОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ «ОРГАНІЗАЦІЯ ЕКСКУРСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ».

(за покликанням https://project.zu.edu.ua/LevelQuestions.php?level_id=1998)

1. Що є основною метою екскурсійної діяльності?

- а) Організація розважальних заходів
- б) Продаж сувенірної продукції
- в) **Ознайомлення з історичними, культурними або природними об'єктами**
- г) Надання транспортних послуг

2. Який тип екскурсії передбачає відвідування музеїв та історичних пам'яток?

- а) Природнича екскурсія
- б) **Історико-культурна екскурсія**
- в) Виробнича екскурсія
- г) Розважальна екскурсія

3. Який фахівець відповідає за проведення екскурсії та надання інформації туристам?

- а) Менеджер з туризму
- б) Туроператор
- в) **Екскурсовод**
- г) Гід-перекладач

4. Який етап є першим у процесі організації екскурсії?

- а) Проведення екскурсії
- б) **Розробка концепції екскурсії**
- в) Реклама екскурсії
- г) Оплата екскурсії

5. Який документ містить детальну інформацію про екскурсійний маршрут, тривалість та вартість екскурсії?

- а) Туристичний ваучер

б) Екскурсійна програма

в) Страховий поліс

г) Квиток на транспорт

6. **Який тип екскурсії передбачає ознайомлення з промисловими підприємствами?**

а) Оглядова екскурсія

б) Тематична екскурсія

в) **Виробнича екскурсія**

г) Навчальна екскурсія

7. **Який фактор є важливим при виборі екскурсійного маршруту?**

а) Вартість проживання в готелі

б) **Інтереси та потреби туристів**

в) Наявність сувенірних магазинів

г) Погодні умови

8. **Який вид екскурсії передбачає ознайомлення з містом або регіоном в цілому?**

а) Тематична екскурсія

б) **Оглядова екскурсія**

в) Навчальна екскурсія

г) Природнича екскурсія

9. **Який документ підтверджує право на отримання екскурсійних послуг?**

а) Паспорт

б) **Туристичний ваучер**

в) Страховий поліс

г) Квиток на транспорт

10. **Який тип екскурсії передбачає ознайомлення з природними об'єктами, такими як гори, ліси, річки?**

а) Історико-культурна екскурсія

б) Виробнича екскурсія

в) **Природнича екскурсія**

г) Оглядова екскурсія

11. **Що таке "легенда" в екскурсійній діяльності?**

а) Список туристів

б) **Розповідь, що передається з покоління в покоління і має елементи фантастики**

в) Вартість екскурсії

г) Тема екскурсії

12. **Який з цих факторів є найважливішим для безпеки туристів під час екскурсії?**

а) Комфортабельність транспорту

б) Наявність сувенірних магазинів

в) **Дотримання правил безпеки та інструкцій екскурсовода**

г) Погодні умови

13. **Який вид екскурсії передбачає ознайомлення з творами мистецтва в музеях та галереях?**

а) Оглядова екскурсія

б) Тематична екскурсія

в) **Мистецтвознавча екскурсія**

г) Навчальна екскурсія

14. **Який етап є заключним у процесі організації екскурсії?**

а) Розробка концепції екскурсії

б) Реклама екскурсії

в) Оплата екскурсії

г) **Аналіз результатів екскурсії**

15. **Який документ містить опис екскурсійного об'єкта, його історії та особливостей?**

а) Туристичний ваучер

б) Екскурсійна програма

- в) Страховий поліс
- г) **Екскурсійна довідка**

16. Який тип екскурсії передбачає ознайомлення з навчальними закладами та науковими центрами?

- а) Оглядова екскурсія
- б) Тематична екскурсія
- в) Виробнича екскурсія
- г) **Навчальна екскурсія**

17. Який фактор є важливим при розробці екскурсійної програми?

- а) Вартість проживання в готелі
- б) **Тривалість екскурсії та час на пересування між об'єктами**
- в) Наявність сувенірних магазинів
- г) Погодні умови

18. Який вид екскурсії передбачає ознайомлення з архітектурними пам'ятками міста?

- а) Тематична екскурсія
- б) **Архітектурно-містобудівна екскурсія**
- в) Навчальна екскурсія
- г) Природнича екскурсія

19. Який фахівець відповідає за розробку екскурсійних маршрутів та програм?

- а) Екскурсовод
- б) **Методист з екскурсійної роботи**
- в) Гід-перекладач
- г) Менеджер з туризму

20. Який тип екскурсії передбачає ознайомлення з подіями та місцями, пов'язаними з відомими історичними постатями?

- а) Оглядова екскурсія
- б) Тематична екскурсія
- в) **Історико-біографічна екскурсія**
- г) Навчальна екскурсія

21. Який з цих факторів є найважливішим для комфорту туристів під час екскурсії?

- а) Наявність сувенірних магазинів
- б) **Якість обслуговування та професіоналізм екскурсовода**
- в) Погодні умови
- г) Комфортабельність транспорту

22. Який вид екскурсії передбачає ознайомлення з етнографічними особливостями регіону?

- а) Оглядова екскурсія
- б) Тематична екскурсія
- в) **Етнографічна екскурсія**
- г) Навчальна екскурсія

23. Яка оптимальна кількість об'єктів для 2-годинної екскурсії?

- а) 3-5
- б) 10-15
- в) 1-2
- г) 5-7

24. Хто є основною фігурою під час екскурсії?

- а) Турист
- б) Екскурсовод
- в) Менеджер з туризму
- г) Туристичний об'єкт

25. Що обов'язково враховується при розробці дитячих екскурсій?

- а) Тривалість та інтерактивність
- б) Велика кількість дат та термінів

- в) Використання складних термінів
 - г) Обов'язкова участь батьків
- 26. Які види екскурсій розрізняють за місцем проведення?**
- а) Міські, сільські, природні
 - б) Денні та нічні
 - в) Дитячі та дорослі
 - г) Спортивні та культурні
- 27. Що таке супровідна екскурсія?**
- а) Окрема екскурсія в музеї
 - б) Екскурсія під час переїзду
 - в) Пішохідна прогулянка
 - г) Самостійне знайомство з містом
- 28. Який вид екскурсій за способом пересування є найпопулярнішим у великих містах?**
- а) Автобусна
 - б) Пішохідна
 - в) Залізнична
 - г) Водна
- 29. Який документ містить повний текст екскурсії?**
- а) Ліцензія
 - б) Екскурсійна програма
 - в) Текст екскурсії
 - г) Маршрутний лист
- 30. Що є основною метою екскурсії?**
- а) Розвага
 - б) Пізнавальна діяльність
 - в) Фізичне навантаження
 - г) Комерційна вигода
- 31. Який основний принцип роботи екскурсовода?**
- а) Чіткість, логічність, доступність
 - б) Швидкість розповіді
 - в) Великий обсяг інформації
 - г) Використання складних термінів
- 32. Що таке екскурсійна методика?**
- а) Спосіб формування групи
 - б) Сукупність прийомів показу та розповіді
 - в) План маршруту
 - г) Оцінювання туристів
- 33. Що є метою тематичної екскурсії?**
- а) Показ різноманітних об'єктів
 - б) Розкрити певну тему
 - в) Знайомство з екскурсоводом
 - г) Перевірка знань групи
- 34. Що забезпечує логічну послідовність екскурсії?**
- а) Випадковий порядок об'єктів
 - б) Чіткий маршрут та сценарій
 - в) Бажання групи
 - г) Тривалість зупинок
- 35. Який тип екскурсії найчастіше проводиться в музеях?**
- а) Пішохідна
 - б) Тематична
 - в) Оглядова
 - г) Виробнича

36. Що включає підготовчий етап створення екскурсії?

- а) Підбір об'єктів, вивчення матеріалу, створення тексту
- б) Збір групи
- в) Вибір транспорту
- г) Продаж квитків

37. Яка оптимальна тривалість екскурсії для молодших школярів?

- а) 3-4 години
- б) 45-60 хвилин
- в) 2-3 години
- г) Без обмежень

38. Що належить до елементів екскурсійної методики?

- а) Показ та розповідь
- б) Реклама
- в) Тестування групи
- г) Продаж сувенірів

39. Який тип екскурсії найкраще підходить для молоді?

- а) Інтерактивна тематична
- б) Лекційна
- в) Виробнича
- г) Індивідуальна

40. Що допомагає екскурсоводу встановити контакт з групою?

- а) Посмішка та привітання
- б) Демонстрація документів
- в) Підвищений тон
- г) Відсутність звернення до туристів

41. Що обов'язково враховується під час планування пішохідної екскурсії?

- а) Відгуки минулих туристів
- б) Протяжність маршруту та час на зупинки
- в) Побажання водія
- г) Вартість квитків

42. Який етап включає в себе перевірку якості екскурсії та збір відгуків туристів?

- а) Розробка концепції екскурсії
- б) Реклама екскурсії
- в) Оплата екскурсії
- г) Аналіз результатів екскурсії

43. Який документ містить перелік екскурсійних об'єктів та час їх відвідування?

- а) Туристичний ваучер
- б) Екскурсійний маршрутний лист
- в) Страховий поліс
- г) Екскурсійна довідка

44. Який фахівець відповідає за організацію та координацію екскурсійних груп?

- а) Екскурсовод
- б) Методист з екскурсійної роботи
- в) Гід-перекладач
- г) Менеджер з екскурсійного обслуговування

45. Яка структура екскурсії є правильною?

- а) Знайомство – основна частина – завершення
- б) Основна частина – завершення
- в) Збір групи – вільний час – обід
- г) Лише розповідь

46. Актуальність екскурсійної інформації – це принцип

- a) Науковості
- b) Ідейності
- c) Зв'язку теорії з життям
- d) Переконливості

47. Здатність екскурсантів у думках представляти, наприклад, те, про що йде мова в розповіді екскурсовода – це:

- a) Уява екскурсанта
- b) Емоції екскурсантів
- c) Думка екскурсантів
- d) Поведінка екскурсантів

48. Способи доведення екскурсійної інформації до аудиторії – це:

- a) Методичні прийоми
- b) Наукові прийоми
- c) Практичні прийоми
- d) Ділові прийоми

49. Технологічний документ, який визначає логічну послідовність огляду екскурсійних об'єктів на маршруті – це:

- a) Технологічна карта екскурсії
- b) Карта екскурсії
- c) Технологія екскурсії
- d) Маршрут екскурсії

50. Взаємодія екскурсійного об'єкта із навколишнім середовищем – будівлями, спорудами, природою –це:

- a) Популярність об'єкта
- b) Цілісність об'єкта
- c) Збереженість об'єкта
- d) Оцінка об'єкта

2. Оцінювання

Оцінювання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про критерії та порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Житомирського державного університету імені Івана Франка згідно з Європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою» https://zu.edu.ua/offic/ocinjuvannya_zvo.pdf.

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти за всіма видами навчальних робіт проводиться за поточним, модульним та підсумковим контролюми.

Шкала оцінювання знань здобувачів вищої освіти

Оцінка за університетською шкалою		Оцінка в балах	Оцінка за шкалою ECTS	
Екзамен	Залік		Оцінка	Пояснення
Відмінно	Зараховано	90-100	A	відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок
Добре		82-89	B	вище середнього рівня з кількома помилками
		74-81	C	в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок
Задовільно		64-73	D	непогано, але зі значною кількістю недоліків
		60-63	E	Виконання задовольняє мінімальним критеріям
Незадовільно	Незараховано	35-59	FX	з можливістю повторного складання
		1-34	F	з обов'язковим повторним курсом

Підсумкова оцінка з вивчених модулів за навчальний рік (ПОМ) розраховується:

№ модулю	$M_{\%n}$ (відсоткове значення модулю освітньої компоненти)
Модуль 1	$M_{\%1} = 55$
Модуль 2	$M_{\%2} = 45$
Сума	100

Оскільки формою підсумкового контролю освітньої компоненти є екзамен, то здобувачі вищої освіти в яких підсумкова оцінка з вивчених модулів (ПОМ) за семестр становить 60 і більше балів, мають право не складати екзамен. У такому разі підсумкова оцінка з вивчених модулів (ПОМ) = Екзаменаційній оцінці (ЕО) = Підсумковій оцінці (ПО).

$$ПОМ=ЕО=ПО$$

У випадку складання екзамену підсумкова оцінка (ПО) визначається як середнє арифметичне балів підсумкової оцінки з вивчених модулів (ПОМ) та екзаменаційної оцінки (ЕО).

$$ПО=(ПОМ+ЕО)/2$$

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

№ заняття:	Вид роботи:					Сумарна кількість балів
1-8	Кількість балів за кожен вид роботи	ТП	ПР	СР	ОЗ	
		50	30	10	10	100

ТП – відповідь на теоретичні питання; ПР – практична робота; СР – самостійна робота; ОЗ – оформлення заняття.

3. Рекомендована література

Основна:

1. Географія туризму: Екологічний туризм / В. В. Тарасова, І. К. Нестерчук, І. М. Ковалевська, А. С. Осіпчук. Київ: Вид-во «SBA Print», 2021. 252с.

2. Економічний аналіз туристичних підприємств: підручник / В. В. Тарасова, О. В. Скидан, І. К. Нестерчук, І. М. Ковалевська. Житомир : ЖНАЕУ, 2019. 371 с.

3. Курортологія : підручник / В. В. Тарасова, О. В. Скидан, І. К. Нестерчук, І. М. Ковалевська. Житомир : О. О. Євенок, 2019. 252 с.

4. Любіцева О. О. Т. І. Шпарага Музейний туризм: навчальний посібник. К., 2021. 150с.

5. Нестерчук І. К. Гастрономічний туризм Правобережного Полісся України: теорія, методологія і практика досліджень: моногр: І. К. Нестерчук, Житомир: ЖДУ ім. І. Франка, 2023. 552 с.

6. Організація екскурсійної діяльності : навч. посіб. / уклад. Л. А.

Слатвінська. Умань : Візаві, 2022. 205 с.

7. Основи організації наукових досліджень в туризмознавстві : підручник / В. В. Тарасова, І. К. Нестерчук, І. М. Ковалевська, І. В. Мартинчук. Житомир : ЖНАЕУ, 2018. 456 с.

8. Рекреаційні комплекси світу : навч. посібник / І. К. Нестерчук, А. С. Осіпчук, Т. М. Чернишова та ін. Житомир : ЖНАЕУ, 2019. 150 с.

9. Стандартизація, сертифікація та ліцензування в туристичній діяльності : підручник / В. В. Тарасова, І. К. Нестерчук, І. М. Ковалевська, І. В. Мартинчук. Житомир : ЖНАЕУ, 2018. 372 с.

10. Туристичне краєзнавство: навч. посіб. / І. К. Нестерчук, Г. Л. Махорін, С. В. Тищенко, Т. М. Чернишова. Житомир: Вид. ПП «Рута», 2019. 188с.

11. Чернишова Т. М. Організація екскурсійної діяльності : навчальний посібник. Житомир : Поліський національний університет, 2022. 160 с.

Додаткова:

1. Баженова С., Пологовська Ю., Бикова М. Реалії розвитку туризму в Україні на сучасному етапі. Наукові перспективи. 2022. № 5(23). С. 168–180.

2. Корчевська Л. Стан, особливості та перспективи туризму у воєнний та поствоєнний періоди. Управління розвитком сфери гостинності: регіональний аспект: матеріали Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції, м. Чернівці, 5 травня 2022 р. Чернівці: Технодрук, 2022. С. 337–341.

3. Нестерчук І. К. Методи та інструменти оцінки потенціалу гастрономічного туризму. Географія та туризм. 2021. Вип. 66. С. 18–28.

4. Нестерчук І. К. Специфіка етнічних кухень Правобережного Полісся України: історико-географічні розвідки. Географія та туризм. 2022. Вип. 69. С. 26–38.

5. Нестерчук І. К. Формування сучасного поняттєвотермінологічного апарату гастрономічного туризму. Географія та туризм. 2021. Вип. 65. С. 9–19.

6. Nesterchuk I. K. The concept of territorial gastro-tourism systems. Ukrainian Journal of Natural Sciences. No 7. Publishing House “Helvetica”. 2024. P. 63-74.

7. Nesterchuk, I., Balabanyts, A., Pivnova, L., Matsuka, V., Skarha, O., & Kondratenko, I. Tools and Development Drivers for the Gastronomic Tourism: Economic Affairs, 2021. Vol. 67, No. 04, pp. 579-587. September 2022, DOI: 10.46852/0424-2513.4.2022.24. (журнал включено до міжнародної наукометричної бази Scopus Q2).

8. Nesterchuk, I., Komarnitskyi I., Samoday V., Chunikhina T., Chernyshova T., Tyshchenko S. Business Planning and 46 Marketing of Gastronomic Projects in the Hotel and Restaurant Industry. Economic Affairs, 2022. Vol. 67, No. 03, pp. 307-316, June 2022. DOI: 10.46852/0424-2513.3.2022. (журнал включено до міжнародної наукометричної бази Scopus Q2)

9. Сокол Т. Г. Використання методу проектів у викладанні предмету «Організація екскурсійної діяльності». Держава, регіони, підприємництво:

інформаційні, суспільно-правові, соціально-економічні аспекти розвитку : тези доповідей V Міжнародної конференції (Київ, 7 грудня 2023 р.). Київ : Університет «КРОК», 2023. URL: <https://conf.krok.edu.ua/SRE/SRE2023/paper/view/1595> (дата звернення 18.02.2025).

10. Тараненко Г. Г. Розвиток туризму в сучасних умовах: реалії та перспективи. Ефективна економіка. 2022. № 1. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2022.1.90>

11. Технологія готельної справи : навч. посібник / І. К. Нестерчук, С. В. Тищенко, Т. М. Чернишова та ін. Житомир : ЖНАЕУ, 2019. 224 с.

12. Технологія ресторанної справи : навч. посібник / І. К. Нестерчук, А. С. Осіпчук, Т. М. Чернишова та ін. Житомир : ЖНАЕУ, 2019. 170 с.

13. Тимочко В.О., Березовецький А.П. та ін., Безпека життєдіяльності та охорона праці. Практикум. навч. посібн. Львів: СПОЛОМ, 2022. 376 с.

14. Томчук А. Новітні форми популяризації музейних колекцій в Україні в період пандемії COVID-19 Актуальні питання музеєзнавства, пам'яткознавства : тези доповідей Всеукр. наук.-практ. інт.-конф. (Мукачево, 31 березня 2023 р.) Мукачево : РВВ МДУ, 2023. С. 24.

15. Торяник В. М., Хрідочкін А. В., Джинджоян В. В. Екскурсологія : підручник. За заг. ред. доктора юридичних наук, професора В. О. Негодченка. Дніпро : ДТУ, 2022. 370 с.

Інтернет ресурси:

1. Бібліотека Житомирського державного університету імені Івана Франка. URL: <http://library.zu.edu.ua> (дата звернення: 12.03.2025).

2. Все про туризм – туристична бібліотека. URL: <http://infotour.in.ua/> (дата звернення: 12.03.2025).

3. Всеукраїнська Асоціація Гідів. URL: <https://uaguides.com>. (дата звернення: 20.05.2024).

4. Державна служба туризму та курортів України. URL: www.tourizm.gov.ua (дата звернення: 20.02.2025).

5. Космічна історія Житомира: музеї, пам'ятки, вулиці та особистості. URL: <https://suspilne.media/zhytomyr/724156-kosmicna-istoria-zitomira-muzei-ramatki-vulici-ta-osobistosti/> (дата звернення 18.02.2025).

6. Онлайн журнал «Міжнародний туризм». URL: <http://intour.com.ua> (дата звернення: 20.02.2025).

7. Офіційний сайт Всесвітньої туристичної організації (UNWTO World Tourism Organization). URL: <http://www.world-tourism.org>. (дата звернення: 20.02.2025).

8. Плюси і мінуси подорожей на різних видах транспорту. URL: <http://kafedra.com.ua/plyusy-i-minusy-podorozhej-na-riznyh-vyдахtransportu/> (дата звернення: 20.02.2025).
9. Про туризм: Закон України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 20.02.2025).
10. Туристична асоціація України. URL: <http://www.tau.org.ua> (дата звернення: 20.02.2025).
11. Туристична бібліотека. URL: <http://tourlib.net/> (дата звернення: 20.02.2025).
12. Український туристичний портал. URL: <http://www.turkraina.info.news> (дата звернення: 20.02.2025).
13. International tourism consolidates strong recovery amidst growing challenges. URL: <https://www.unwto.org/taxonomy/term/347> (дата звернення: 20.02.2025).